

DIREKTYVOS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2009/14/EB

2009 m. kovo 11 d.

iš dalies keičianti Direktyvos 94/19/EB dėl indėlių garantijų sistemų nuostatas dėl kompensacijų lygio ir išmokėjimo termino

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 47 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos centrinio banko nuomonę ⁽¹⁾,laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) Taryba 2008 m. spalio 7 d. sutarė, kad svarbiausia – atkurti pasitikėjimą finansų sektoriuje ir jo tinkamą veikimą. Ji įsipareigojo imtis visų priemonių, būtinų atskirų indėlininkų indėliams apsaugoti, ir palankiai įvertino Komisijos ketinimą skubiai pateikti tinkamą pasiūlymą indėlių garantijų sistemų konvergencijai skatinti.
- (2) Jau Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/19/EB ⁽³⁾ numatytas pagrindinis indėlininkų draudimas. Tačiau dėl dabartinės finansų krizės būtina tą draudimą tobulinti.
- (3) Dabartinis Direktyvoje 94/19/EB numatytas mažiausias kompensacijos lygis yra 20 000 EUR su galimybe valstybėms narėms numatyti didesnę kompensaciją. Tačiau

paaiškėjo, kad daugelio Bendrijos indėlių atžvilgiu to nepakanka. Siekiant išlaikyti indėlininkų pasitikėjimą ir pasiekti stabilesnį finansų rinkų veikimą, mažiausią kompensacijos lygį reikėtų padidinti iki 50 000 EUR. Ne vėliau kaip 2010 m. gruodžio 31 d. kiekvienam indėlininkui už visus jam priklausančius indėlius turėtų būti nustatyta 100 000 EUR kompensacija, nebent Europos Parlamentui ir Tarybai ne vėliau kaip 2009 m. gruodžio 31 d. pateiktame Komisijos poveikio vertinime būtų padaryta išvada, kad toks padidėjimas ir toks suderinimas yra netinkami ir nėra finansiškai perspektyvūs visoms valstybėms narėms siekiant užtikrinti vartotojų apsaugą bei finansinį stabilumą Bendrijoje ir išvengti konkurencijos iškraipymo tarp valstybių narių. Tuo atveju, jei atlikus poveikio vertinimą paaiškėja, kad toks padidėjimas ir toks suderinimas yra netinkami, Komisija turėtų Europos Parlamentui ir Tarybai pateikti atitinkamus pasiūlymus.

- (4) Visiems indėlininkams turėtų būti taikomas vienodas kompensacijos lygis, nepaisant to, ar valstybės narės valiuta yra euras, ar ne. Euro zonai nepriklausančios valstybės narės turėtų turėti galimybę suapvalinti perskaičiuotas sumas, nemažindamos lygiavertės indėlininkų apsaugos.
- (5) Europos Parlamentui ir Tarybai Komisijos pateiktame pranešime turėtų būti analizuojami visi susiję klausimai, pavyzdžiui, tarpusavio reikalavimų įskaitymo teisė ir priešiniai reikalavimai, įnašų į sistemas nustatymas, taikymo sričiai priklausantys produktai bei apdrausti indėlininkai, indėlių garantijų sistemų tarpvalstybinio bendradarbiavimo veiksmingumas ir ryšys tarp indėlių garantijų sistemų ir alternatyvių kompensacijų išmokėjimo indėlininkams būdų, kaip antai neatidėliotųjų kompensacijų išmokėjimo mechanizmai. To pranešimo tikslu valstybės narės turėtų rinkti atitinkamus duomenis ir pateikti juos Komisijai jos prašymu.
- (6) Kai kurios valstybės narės pagal Direktyvą 94/19/EB nustatė tokias indėlių garantijų sistemas, kurios numato visišką tam tikrų rūšių ilgalaikių indėlių, pavyzdžiui, prašymų pensijai gauti, kompensaciją. Būtina atsižvelgti į tokių sistemų indėlininkų teises ir lūkesčius.

⁽¹⁾ OL C 314, 2008 12 9, p. 1.⁽²⁾ 2008 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2009 m. vasario 26 d. bei 2009 m. kovo 5 d. Tarybos sprendimai.⁽³⁾ OL L 135, 1994 5 31, p. 5.

- (7) Pagal Direktyvą 94/19/EB kai kurios valstybės narės jau įvedė arba ketina įvesti indėlių garantijų sistemas, kurios numato visišką tam tikrų laikinai padidėjusių sąskaitų likučių kompensaciją. Ne vėliau kaip 2009 m. gruodžio 31 d. Komisija turėtų įvertinti, ar visiška kompensacija tam tikrų laikinai padidėjusių sąskaitų likučių atveju turėtų būti toliau taikoma arba nustatyta.
- (8) Ši direktyva neturėtų daryti įtakos sistemų, kurios apsaugo pačią kredito įstaigą, o ypač užtikrina jos likvidumą ir mokumą, tokiu būdu užtikrinant indėlininkų apsaugą, kuri būtų bent lygiavertė indėlių garantijų sistemos teikiamai indėlininkų apsaugai, ir indėlininkų kompensacijų savanoriškų sistemų, kurios nėra įvestos ar valstybė narė jų oficialiai nepripažįsta, veikimui.
- (9) Valstybės narės turėtų skatinti indėlių garantijų sistemas apsvarstyti galimybę sudaryti susitarimus arba tobulinti galiojančius susitarimus, susijusius su jų atitinkamais išipareigojimais.
- (10) Šiuo metu numatytas trijų mėnesių kompensacijų išmokėjimo laikotarpis, kurį galima pratęsti iki devynių mėnesių, neatitinka būtinybės išlaikyti indėlininkų pasitikėjimą ir netenkina jų poreikių. Todėl kompensacijų išmokėjimo terminą reikėtų sutrumpinti iki dvidešimties darbo dienų. Šis laikotarpis turėtų būti pratęstas tik ypatingomis aplinkybėmis ir kompetentingoms valdžios institucijoms pritarus. Po dvejų metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo Komisija turėtų pateikti pranešimą Europos Parlamentui ir Tarybai apie kompensacijų išmokėjimo procedūrų veiksmingumą ir terminus, kuriame įvertinama, ar būtų tinkama terminą sutrumpinti iki dešimties darbo dienų.
- (11) Be to, tais atvejais, kai kompensacijos turi būti išmokėtos kompetentingų valdžios institucijų sprendimu, šiuo metu numatytą 21 dienos sprendimo priėmimo laikotarpį reikėtų sutrumpinti iki penkių darbo dienų, kad nebūtų trukdoma greitai išmokėti kompensacijas. Tačiau kompetentingos valdžios institucijos visų pirma turėtų įsitikinti, kad kredito įstaiga negrąžino pasibaigusio termino mokėtinų indėlių. Šis vertinimas turėtų būti atliekamas laikantis valstybių narių teisminių ar administracinių procedūrų.
- (12) Indėliai gali būti laikomi negrąžinamais tuo atveju, jeigu skubios intervencinės ar reorganizacinės priemonės nebuvo sėkmingos. Tai neturėtų užkirsti kelio kompetentingoms valdžios institucijoms toliau dėti restruktūrizavimo pastangas kompensacijų išmokėjimo laikotarpiu.
- (13) Valstybės narės turėtų siekti užtikrinti bankų veiklos tęstinumą ir galimybę gauti likvidžių bankų lėšų, ypač finansų krizės metu. Šiuo tikslu valstybės narės skatinamos kuo greičiau susitarti dėl priemonių, skirtų užtikrinti neatidėliotiną atitinkamų sumų išmokėjimą, gavus nukentėjusio indėlininko paraišką, per ne daugiau kaip tris dienas nuo tokios paraiškos pateikimo. Kadangi dabartinio trijų mėnesių kompensacijų išmokėjimo termino sutrumpinimas teigiamai paveiks indėlininkų pasitikėjimą ir tinkamą finansų rinkos veikimą, valstybės narės ir jų indėlių garantijų sistemose turėtų užtikrinti, kad kompensacijų išmokėjimo laikotarpis būtų kuo trumpesnis.
- (14) Direktyva 94/19/EB numato galimybę valstybėms narėms apriboti kompensaciją iki nustatytos procentinės dalies. Kaip paaiškėjo, ši galimybė turėjo neigiamos įtakos indėlininkų pasitikėjimui ir todėl ją reikėtų panaikinti.
- (15) Direktyvos 94/19/EB įgyvendinimui būtinos priemonės turėtų būti tvirtinamos pagal 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimą 1999/468/EB, nustatantį Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką⁽¹⁾.
- (16) Visų pirma Komisija turėtų būti įgaliota koreguoti kompensacijos lygį atsižvelgdama į infliaciją Europos Sąjungoje ir remdamasi pakeitimais Suderintame vartotojų kainų indekse, kurį skelbia Komisija. Kadangi ši priemonė yra bendro pobūdžio ir skirta iš dalies pakeisti neesmines Direktyvos 94/19/EB nuostatas, ji turi būti tvirtinama pagal Sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnyje numatytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.
- (17) Kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. suderinti kompensacijų lygius ir išmokėjimo terminus, valstybės narės negali deramai pasiekti, nes įvairių valstybių narių teisinėse sistemose galioja daug skirtingų taisyklių, ir todėl tų tikslų būtų geriau siekti Bendrijos lygiu, laikydamosi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą, šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti.
- (18) Todėl Direktyva 94/19/EB turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeista.

(¹) OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

(19) Pagal Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros ⁽¹⁾ 34 punktą valstybės narės yra skatinamos savo ir Bendrijos interesų labai parengti lenteles, kurios kuo geriau atspindėtų šios direktyvos ir perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių atitiktį, bei jas viešai paskelbti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyvos 94/19/EB pakeitimai

Direktyva 94/19/EB iš dalies keičiama taip:

1. 1 straipsnio 3 punkto i papunkčio antra pastraipa pakeičiama taip:

„Kompetentingos valdžios institucijos šį sprendimą priima kuo greičiau ir bet koku atveju ne vėliau kaip praėjus penkioms darbo dienoms po to, kai pirmą kartą įsitikino, kad kredito įstaiga negrąžino pasibaigusio termino mokėtinų indėlių; arba“.

2. 4 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 5 dalis pakeičiama taip:

„5. 1–4 dalyse nurodytais atvejais valstybės narės užtikrina, kad indėlių garantijų sistemos bendradarbiautų tarpusavyje.“;

b) pridedama ši dalis:

„6. Komisija bent kartą per dvejus metus apsvarsto šio straipsnio veikimą ir prireikus siūlo jo pakeitimus.“.

3. 7 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai indėliai negrąžinami, kiekvienam indėlininkui už visus jam priklausančius indėlius būtų kompensuojama mažiausiai 50 000 EUR.“

1a. Ne vėliau kaip 2010 m. gruodžio 31 d. valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai indėliai negrąžinami, kiekvienam indėlininkui už visus jam priklausančius indėlius būtų nustatoma 100 000 EUR kompensacija.

Jeigu Komisija savo 12 straipsnyje nurodytame pranešime padaro išvadą, kad toks padidėjimas ir toks suderinimas yra netinkami ir nėra finansiškai perspektyvūs visoms valstybėms narėms siekiant užtikrinti vartotojų apsaugą bei finansinį stabilumą Bendrijoje ir išvengti tarpvalstybinio iškraipymo tarp valstybių narių, Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai pasiūlymą iš dalies pakeisti pirmą pastraipą.

1b. Euro zonai nepriklausančios valstybės narės, kurios perskaičiuoja eurai išreikštas sumas, nurodytas 1 ir 1a dalyse, savo nacionaline valiuta, užtikrina, kad sumos, faktiškai išmokėtos indėlininkams nacionaline valiuta, būtų lygiavertės šioje direktyvoje nustatytoms sumoms.“;

b) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. 1a dalis netrukdo ir toliau taikyti nuostatas, kuriomis prieš 2008 m. sausio 1 d. buvo numatyta, ypač socialiniais sumetimais, visiška tam tikrų rūšių indėlių kompensacija.“;

c) 4 dalis išbraukiama;

d) pridedama ši dalis:

„7. Komisija gali koreguoti 1 ir 1a dalyse nurodytas sumas, atsižvelgdama į infliaciją Europos Sąjungoje ir remdamasi pakeitimais Suderintame vartotojų kainų indekse, kurį skelbia Komisija.“

Ši priemonė, skirta iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, tvirtinama pagal 7a straipsnio 2 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.“

⁽¹⁾ OL C 321, 2003 12 31, p. 1.

4. Įterpiamas šis straipsnis:

„7a straipsnis

1. Komisijai padeda Europos bankininkystės komitetas, įsteigtas Komisijos sprendimu 2004/10/EB (*).

2. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo 1999/468/EB, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką (**), 5a straipsnio 1–4 dalys ir 7 straipsnis, atsižvelgiant į jo 8 straipsnį.

(*) OL L 3, 2004 1 7, p. 36.

(**) OL L 184, 1999 7 17, p. 23.“

5. 9 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad kredito įstaigos esamiems ir būsimiems indėlininkams sudarytų sąlygas gauti informaciją, būtiną nustatyti indėlių garantijų sistemą, kurios dalyvės Bendrijoje yra įstaiga ir jos filialai, arba apie kurias nors kitas 3 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje arba 3 straipsnio 4 dalyje numatytas alternatyvias priemones. Indėlininkai informuojami apie indėlių garantijų sistemos ar kitos taikomos alternatyvios priemonės nuostatas, įskaitant indėlių garantijų sistemoje numatytus indėlių apdraudimo dydį bei apimtį. Kai indėlio garantijos nesuteikiamos pagal indėlių garantijų sistemą pagal 7 straipsnio 2 dalį, kredito įstaiga apie tai informuoja indėlininką. Visa informacija pateikiama lengvai suprantama forma.

Informacija apie kompensacijos gavimo sąlygas ir formalumus, kurie būtini, norint gauti kompensaciją, suteikiama paprasčiau.“

6. 10 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Indėlių garantijų sistemos deramai patikrintas indėlininkų pretenzijas dėl negražinamų indėlių turi sugebėti patenkinti per dvidešimt darbo dienų po to, kai kompetentingos valdžios institucijos priima sprendimą, kaip nurodyta 1 straipsnio 3 dalies i punkte, arba teisminė

institucija priima nutartį, kaip nurodyta 1 straipsnio 3 dalies ii punkte. Per šį laikotarpį reikia surinkti ir perduoti tikslius indėlininkų ir indėlių duomenis, kurie būtini pretenzijoms patikrinti.

Esant tikrai išskirtinėms aplinkybėms indėlių garantijų sistema gali kreiptis į kompetentingas valdžios institucijas, kad laikotarpis būtų pratęstas. Pratęsiama ne ilgesniam kaip dešimties darbo dienų laikotarpiui.

Ne vėliau kaip 2011 m. kovo 16 d. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia pranešimą apie kompensacijų išmokėjimo procedūrų veiksmingumą ir terminus, kuriame įvertinama, ar galima būtų pirmoje pastraipoje nurodytą terminą sutrumpinti iki dešimties darbo dienų.

Valstybės narės užtikrina, kad indėlių garantijų sistemos reguliariai atliktų savo sistemų tyrimą, ir kad, jei tinkama, kompetentingoms valdžios institucijoms kredito įstaigoje nustatčius problemas, kurios gali sukelti indėlių garantijų sistemų intervenciją, jos apie tai būtų informuojamos.“;

b) 2 dalis išbraukiama

7. 12 straipsnis pakeičiamas taip:

„12 straipsnis

1. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai ne vėliau kaip 2009 m. gruodžio 31 d. pateikia pranešimą apie:

a) indėlių garantijų sistemų finansavimo mechanizmų suderinimą, visų pirma atkreipiant dėmesį į suderinimo nebuvimo poveikį kilus tarpvalstybinei krizei, atsižvelgiant į galimybę išmokėti indėlių kompensacijas ir į sąžiningą konkurenciją, ir tokio suderinimo naudą ir sąnaudas;

b) visiškos tam tikrų laikinai padidėjusių sąskaitų likučių kompensacijos tinkamumą ir sąlygas;

c) galimus rizika pagrįstų įmokų nustatymo modelius;

d) galimo Bendrijos indėlių garantijų sistemos įvedimo naudą ir sąnaudas;

- e) nesuderintų teisės aktų dėl tarpusavio reikalavimų įskaitymo teisės poveikį, kai indėlininko kreditas derinamas su jo skolomis, sistemos veiksmingumui ir galimiems išskaičiavimams, atsižvelgiant į tarpvalstybinio masto likvidavimą;
- f) produktų bei apdraustų indėlininkų apimtį suderinimą, įskaitant ypatingus mažųjų ir vidutinio dydžio įmonių ir vietos valdžios institucijų poreikius;
- g) ryšį tarp indėlių garantijų sistemų ir alternatyvių kompensacijų išmokėjimo indėlininkams būdų, kaip antai neatidėliotųjų kompensacijų išmokėjimo mechanizmai.

Jei reikia, Komisija pateikia atitinkamus pasiūlymus iš dalies keisti šią direktyvą.

2. Valstybės narės praneša Komisijai ir Europos bankininkystės komitetui apie savo ketinimą pakeisti indėlių kompensacijos apimtį arba lygį ir apie visus sunkumus bendradarbiaujant su kitomis valstybėmis narėmis.“

8. III priedas išbraukiamas.

2 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini šiai direktyvai įgyvendinti ne vėliau kaip 2009 m. birželio 30 d.

Nukrypdomos nuo pirmos pastraipos, valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini Direktyvos

94/19/EB su pakeitimais, padarytais šia direktyva, 1 straipsnio 3 punkto i papunkčio antrai pastraipai, 7 straipsnio 1a bei 3 dalims ir 10 straipsnio 1 daliai įgyvendinti ne vėliau kaip 2010 m. gruodžio 31 d.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Tokios nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

3 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja trečią dieną nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre, 2009 m. kovo 11 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

H.-G. PÖTTERING

Tarybos vardu

Pirmininkas

A. VONDRA